

СТ А Н О В И Щ Е

От:

Доц. Асена Стоименова, дф

член на научно жури съгласно Заповед № Р-109-438/22.12.2017г. на Ректора на Медицински университет – Варна (МУ – Варна)

Относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ в област на висшето образование “3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление “3.7 Администрация и управление”, научна специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)”

Автор на дисертационния труд: Силвия Николаева Ангелова

Тема на дисертационния труд: „Нагласи за развитие на иновативни фармацевтични продукти в България“

Научен ръководител: Проф. Тодорка Костадинова, д.и.

1. Обща характеристика и актуалност на темата на дисертационния труд

Представеният ми за становище дисертационен труд съдържа общо 190 страници, структуриран е в три глави и включва 40 фигури, 25 таблици и 4 приложения. Книгописът включва 158 заглавия, от които 72 на кирилица, 69 на латиница и 17 източника от интернет и съответства по обем и съдържание на същността на анализираната проблематика. Структурата на представения ми дисертационен труд отговаря на изискванията на за придобиване на образователна и научна степен “доктор”, залегнали в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет-Варна.

Разработваният в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение е актуален, тъй като засяга едно ново научно поле на научни изследвания, свързано с усъвършенстването на медицинската наука, разнообразяването ѝ по отношение на предлагането на нови здравни технологии, както и подобряването на живота на хората чрез тях. Темата за иновациите в здравния сектор е широко дискутирана през последните години, особено в светлината на дискусията за разходната ѝ ефективност, както и интерпретацията на това какво всъщност е иновация в медицината.

Иновациите са съществена част от пазарните политики и стратегии на фармацевтичните компании и представляват все по-голямо предизвикателство за системите на здравеопазване в условията на бюджетните ограничения на публични средства. Коктретният дисертационен труд се фокусира върху изследване на нагласите за развитие на иновативни лекарствени продукти сред мениджъри на фармацевтични компании в България и медицински специалисти с оглед разработване на концептуален модел за успешно въвеждане на пазара на иновативен лекарствен продукт и алгоритъм за евентуалното му приложение.

Конкретните задачи, разработени в дисертацията касаят представяне на същностните характеристики на иновативните лекарствени продукти и факторите, които насърчават възможността за развитието им; обобщение и анализ на информацията за иновационните стратегии на фармацевтичните компании; проучване на нагласите за въвеждане и развитие на иновативни лекарствени продукти сред мениджъри на фармацевтични компании в България и медицински специалисти; разработване на въпроси за дълбочинно интервю и проучване на мнението на експерти в областта на здравния сектор относно развитието на иновативни лекарствени продукти в България и разработването на концептуален модел за успешно въвеждане на пазара на иновативен лекарствен продукт, както и алгоритъм за неговото приложение. Формулирани са и препоръки на национално и организационно ниво за въвеждане и развитие на иновативни лекарствени продукти в България. Считаю, че поставените задачи съответстват на целта на дисертационния труд.

Методологическата база на дисертационния труд е комбиниран подход между количествени и качествени методи: използвани са контент анализ, ситуационен анализ, статистически методи (дискриптивна статистика и непараметричен анализ), социологически метод – дълбочинно интервю с две групи респонденти. Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

Резултатите от собствените проучвания са обобщени в три основни части. Основният акцент в първа глава „Иновации и иновационни продукти и характеристика, класификация и етапи на въвеждане и развитие на иновациите“ се поставя върху изпълнението на първите две задачи на дисертационния труд, свързани с анализа на достъпната литература по въпросите, свързани с характеристиките на иновативните продукти и успешните практики за тяхното развитие и управление. Подробно и всеобхватно е разгледано понятието „иновация“. Направените изводи съответстват на прегледаните литературни източници. В същата глава дисертантът въвежда основните характеристики на иновативните продукти и разглежда основните етапи при разработването на нов продукт.

Във втората глава на дисертацията „Специфика на иновативните фармацевтични продукти – характеристики и особености. Развитие на иновативни продукти във фармацевтичния сектор“ са представени и анализирани етапите на разработване на иновативен лекарствен продукт, спецификите на иновациите във фармацевтичния сектор и тенденциите за развитие на иновативните лекарствени продукти в България и Европа. Изчерпателно са представени ползите от фармацевтичните иновации. Представените данни за фармацевтичния пазар в България са актуални и пълни.

В трета глава на дисертационния труд „Проучване на нагласите за развитие на иновативни фармацевтични продукти в България“ са представени резултатите от изпълнението на четвърта, пета и шеста задача на дисертационния труд, а именно проучване на нагласите за въвеждане и развитие на иновативни фармацевтични продукти в България сред експерти в областта на здравния и фармацевтичен сектор – мениджъри от водещи фармацевтични компании в страната и началници на клиники и отделения от Североизточна България. Изследвано е мнението на участниците в проучването чрез провеждане на дълбочинни интервюта. На базата на резултатите от проучването е изведен концептуален модел за въвеждане на нов лекарствен продукт на българския пазар, както и поэтапен алгоритъм за приложението му. Резултатите от собствените проучвания са интерпретирани коректно в модела и съответния алгоритъм.

Формулираните изводи и препоръки отговарят на поставените задачи и са в съответствие с проведените проучвания.

Нямам критични забележки и препоръки към проведеното изследване и представените материали.

Бъдещи проучвания на дисертанта, насочени към поставяне на конкретни времеви рамки на основните етапи и дейности в разработения алгоритъм за прилагане на концептуалния модел за въвеждане на нов лекарствен продукт на българския пазар биха обогатили и допълнили изследванията в тази област и биха повишили тяхната полезност за фармацевтичната индустрия.

II. Приноси и значимост на разработката за практиката

Резултатите от тези проучвания биха били полезни на фармацевтичните компании, разработващи такива лекарствени продукти и имат практическа стойност за изграждането на адекватно пазарно поведение.

Като приноси на дисертационния труд могат да си откроят:

- Дефиниране на основните етапи на въвеждане и развитие на иновативни лекарствени продукти в България;
- Провеждането на проучване на нагласите за развитие на иновативни продукти сред фармацевтични мениджъри и здравни експерти в България;
- Извеждане на основните фактори, оказващи влияние в развитието на иновативни лекарствени продукти в България;
- Изработване на концептуален модел за въвеждане на пазара на иновативни лекарствени продукти и алгоритъм за неговото приложение;
- Формулирани са препоръки на национално и институционално ниво за успешно въвеждане и развитие на иновативни лекарствени продукти на българския пазар.

Прилагането на предложения концептуален модел за въвеждане и развитие на иновативен лекарствен продукт би имало принос за подобряване достъпа на пациентите до иновативни продукти, повишаване квалификацията и опита на медицинските специалисти и обогатяване на управленския инструментариум на фармацевтичните компании.

III. Автореферат и публикации

Предложеният проект за автореферат отразява напълно целите, задачите, собствените изследвания и получените резултати от дисертанта. Той е подготвен съобразно изискванията на Правилника на МУ-Варна.

Публикациите във връзка с дисертацията са 4, като 3 от тях са във връзка с международни научни форуми и във всички дисертанта е водещ автор.

От прегледа на представените ми материали бих могла да заключа, че проведеното дисертационно изследване е резултат на личното участие на дисертанта, както и получените резултати и формулираните приноси в пълна степен са лична заслуга.

IV. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Варна. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания,

приети във връзка с Правилника на МУ – Варна за приложение на ЗРАСРБ. Дисертационният труд показва, че докторантката Силвия Николаева Ангелова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)” като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Силвия Николаева Ангелова в докторска програма по научната специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (в здравеопазването)”

Дата: 20.02.2018г.

Изготвил становището: доц. Асена Стоименова, дф

/.....